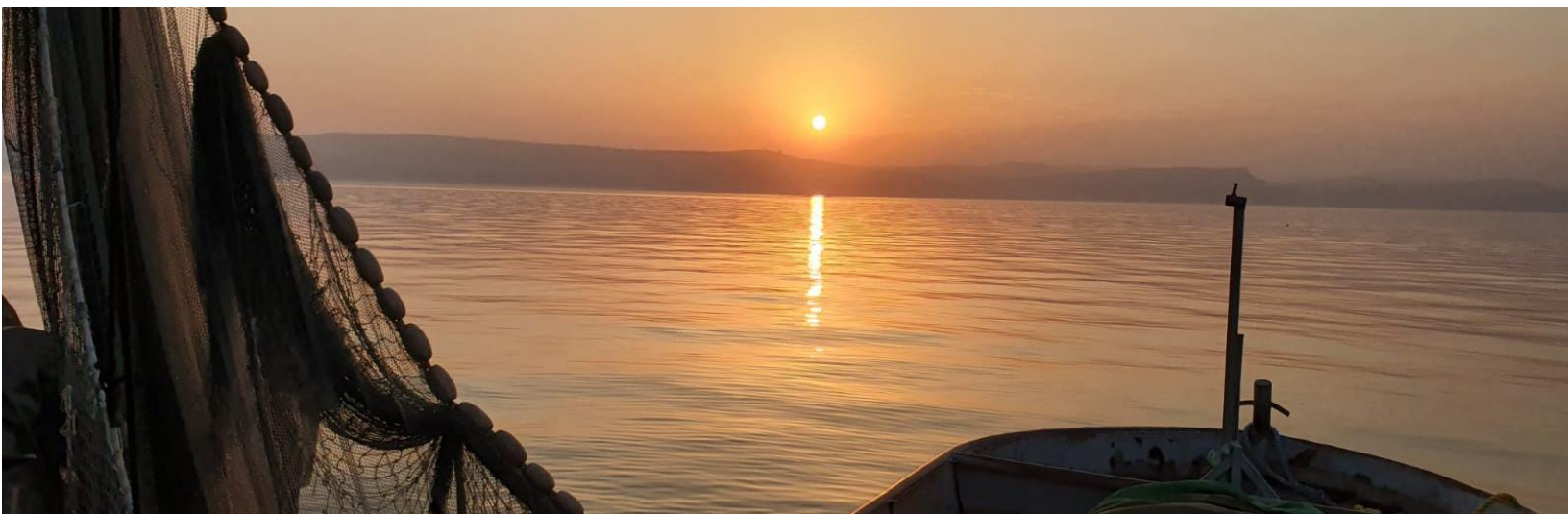

נוהלי "חיבריא" לענף הדיג בכנרת

1. הקדמה

"חי בריא" מבקשת לחולל מהפכה בצריכת המזון מן החי בישראל ולספק לצרכנים שקיפות בנוגע למקורו ולאופן הפקתו. כך יוכלו הצרכנים לתמוך בחקלאות ישראלית אחראית וליהנות ממזון איכותי שהופק בתנאים נאותים.

"חי בריא" מבקשת לקדם צרכנות אחראית, הומנית ובת קיימא של מוצרי מזון מן החי, התורמת הן לרווחת בעלי החיים בתעשייה זו והן לעובדים בה.

תו "חי בריא" מוענק למוצרי מזון שיוצרו בהתאם לדרישות המחמירות של נוהלי "חי בריא". על ידי צריכת מוצרים הנושאים את התו, יוכלו הצרכנים לצרוך מזון באופן אחראי התואם את תפיסתם המוסרית והבריאותית.

ענף הדיג הימי נחשב למורכב במיוחד בגלל יכולתו להשפיע לרעה, ואפשר שבאופן בלתי הפיך, על מערכות אקולוגיות בעלות חשיבות רבה. לפיכך, נוהלי "חי בריא" לענף זה כוללים התייחסות לנושאים הקשורים בהבטחת משאב הדגה, וזאת בנוסף לרווחת הדגים.

נהלים אלו מתייחסים לענף הדיג בכינרת. אומנם, חלק מהנושאים המופיעים בנהלים אלו, כמו למשל סוגיית הדגים שבסכנת הכחדה (שכלל אין כאלו בכינרת), אינם רלוונטיים לכאורה. עם זאת, מתוך רצון להתייחס למכלול ההיבטים הנוגעים לדיג ימי באשר הוא, בחרנו לעסוק גם בנושאים אלו.

הנהלים מתייחסים אם כן לדיג בימת הכינרת בלבד. לגבי דיג באתרים אחרים ניתן ליצור קשר עם "חי בריא" לבחינת הדרישות הרלוונטיות כדי להשתלב בתוכנית.

תו "חי בריא", המהווה אישור לעמידה בנוהלי "חי בריא", הוא אות הצטיינות עבור המגדל ומשקף את מחויבותו לבעלי החיים, לסביבה שבה הוא פועל ולבריאות ולבטיחות הציבור.

"חי בריא" מפעילה מערך פיקוח על כל שלבי העיבוד והשיווק של מוצרי המזון הנושאים את התו, על מנת להבטיח את אמינות השיווק. תו "חי בריא" הנישא על גבי מוצר מזון מבטיח לצרכנים כי מקורו בתוצרת מאושרת "חי בריא".

הנהלים גובשו על ידי "חי בריא". אישור העמידה בתוכנית "חי בריא", לרבות האישור להשתמש בתו "חי בריא" לסימון מוצרי המזון, ניתן על ידי "חי בריא" בלבד.

נוהלי "חי בריא" אינם סטטיים, הם נתונים לשינוי. "חי בריא" תבחן מדי שנה את הצורך בעדכוןם לאור פרסום מחקרים חדשים או ממצאים שיתגלו.

יובהר: נוהלי "חי בריא" אינם תקנים של משרד החקלאות, משרד הבריאות, מכון התקנים או כל גוף ממשלתי אחר. עמידה בנהלים היא וולונטרית ואינה באה להחליף כל דרישה הקבועה בחוק.

תודה מיוחדת לג'יימס שאפירו, שתרתם מהידע והניסיון העשיר שבאמתחתו וסייעו רבות בגיבוש נהלים אלו.

2. דייג מורשה

- 2.1 הדייג יהיה בעל רישיון בתוקף לדיג מקצועי מטעם האגף לדיג וחקלאות מים של משרד החקלאות (להלן: "רישיון הדיג").
- 2.2 הדייג יבצע את פעילות הדיג רק בתנאים שנקבעו לו ברישיון, ובכלל זה בשיטת הדיג ובמיקום שנקבע.

3. דיג בעונת הרבייה

- 3.1 אין לדוג בעונת הרבייה במקומות ובאמצעים שנאסרו לכך בתקנות הדיג (להלן: "התקנות").
- 3.2 אין לדוג בעונת הרבייה אלא במרחק העולה על 5 מטרים מהחוף ובעומק העולה על 10 מטרים.

דגי הכינרת מתרבים לכל אורך חופי האגם, ולא רק במוקדים הנסגרים לדיג באמצעות התקנות. כמו כן, ישנם חופים שבהם גם במרחק העולה על 5 מטרים המים עודם רדודים, ועשויה להתקיים שם פעילות רבייה. לפיכך, כדי להבטיח שלא תהיה פגיעה ברביית הדגים, "חי בריא" החילה את הדרישה לשמירת מרחק הדיג מהחוף לכל הכינרת וכן הוסיפה את דרישת העומק המינימלי, אשר לרוב מרחיקה את פעילות הדיג מהחוף אף יותר.

4. דגים מוגנים או בסכנת הכחדה

- 4.1 על כל העוסקים בדיג להכיר את המינים המוגנים או הנתונים לסכנת הכחדה, ככל שישנם כאלו.
- 4.2 יש להימנע מלכידת דגים מוגנים או בסכנת הכחדה.
- 4.3 אם לכד הדייג בשוגג דגים מוגנים, או דגים שאין לו צורך בהם, עליו לשחררם ולהשיבם מיידית וללא פגע לסביבתם הטבעית.

5. הבטחת גודל הדגים ואי פגיעה בדגים קטנים

- 5.1 אין לדוג דגים הקטנים מהגודל המינימלי שנקבע לכל מין בתקנות הדיג

6. הגנה על נישות אקולוגיות

- 6.1 פעילות הדיג תיעשה רק במים שעומקם עולה על 10 מטרים, באופן שמבטיח כי לא תפגע בסלעים ובנישות אקולוגיות המצויים במים רדודים ושהינם קריטיים לבריאות המערכת האקולוגית של הימה.

7. מניעת "פסולת" ציוד דיג

7.1 יש להימנע ממצב של השארת ציוד דיג בימה ("רשתות רפאים").

רשתות רפאים הן רשתות דיג שיצאו מכלל שימוש אך נותרו, אם בשוגג ואם במכוון, במרחב הימי. אלו מהוות סכנה לרוחצים ולבעלי חיים ימיים.

8. תפיסה והמתה

8.1 אין לעשות כל שימוש בדגים חיים כפיתיונות.

שימוש בדגים חיים על מנת לפתות את דגי המטרה הינו פרקטיקה אכזרית עבור הדגים המשמשים כפיתיונות. "חי בריא" אוסרת כל שימוש בדגים חיים כפיתיונות.

8.2 תהליכי התפיסה וההמתה יתנהלו באופן המצמצם את המתח והמצוקה של הדגים.

8.3 משך התפיסה יצומצם למינימום ההכרחי.

רוב הדגים מציגים תגובת חירום כאשר הם חשים באיום. זה עשוי להיות כתוצאה מהפרעה פתאומית של רשת תפיסה, רעש או פעילות בלתי צפויה אחרת, וכמובן, הוצאה מהמים. תגובה זו מלווה לרוב בעלייה ברמת העקה הפוגעת הן ברווחת הדגים והן באיכות בשר הדג. לפיכך, יש חשיבות רבה לכך שתהליך התפיסה וההמתה יבוצע במהירות וביעילות, באופן שמצמצם עד כמה שניתן את הפגיעה ברווחת הדגים.

בשיטות דיג פסיביות, שבהן משאירים רשתות במים למספר שעות בטרם אוספים אותן ואת הדגים שנלכדו בהן, הדגים עלולים לעבור שעות של פחד ומצוקה ולעיתים אף לשמש טרף לדגים אחרים בעודם לכודים. יתרה מכך, בשיטות הדיג הפסיביות קיים סיכון גבוה לפגיעת דגים בתהליך הוצאתם מהרשתות. לפיכך, "חי בריא" אינה מתירה שימוש בשיטות דיג פסיביות.

8.4 יש לעשות כל מאמץ להימנע מרעשים חזקים לכל אורך תהליך התפיסה, הטיפול וההמתה של הדגים.

בדיג הימי קיימות שתי שיטות בעלות פוטנציאל להמתה הומאנית של דגים: אלחוש או המתה באמצעות הימום (Percussive stunning), וכן המתה בדקירת מוט למוח (Spiking, Ike Jime). שיטות אלו מתבצעות באופן פרטני, על כל דג בנפרד, ולכן אין ישימות באופרציות גדולות יותר ועל דגים קטנים יחסית. בעולם פותחו מספר שיטות להמתה הומאנית של קבוצות של דגים. אלו כוללות בעיקר טכניקות שונות של אלחוש או הרדמה והמתה מהירה לאחר מכן, אך רובן ככולן מיועדות לתעשיות בריכות הדגים ואינן ישימות תפעולית לדיג הימי.

שיטת ההמתה המיושמת כיום בדיג הימי בעולם היא המתת הדג מחוסר חמצן. שיטה זו אינה מניחה את הדעת ככזו שאכן מצמצמת את מצוקת הדגים באופן המירבי בשלב האחרון לחייהם, אולם בהיעדר פתרון ישים זמין טוב יותר, "חי בריא" מתירה זאת.

"חי בריא" תעקוב מקרוב אחר ההתפתחויות בתחום ותעדכן את הדרישות עם פיתוחן של שיטות רלוונטיות וישימות שיאפשרו לצמצם את הפגיעה ברווחת הדגים בתהליך המתתם.

8.5 אין לבצע חיתוך איברים בדגים בעודם בחיים.

9. ניהול רשומות

9.1 הדיג ישמור את הרשומות הבאות לגבי כל יציאה לפעילות דיג:

- א. תאריך, שעת יציאה, שעת חזרה, אזור הדיג, מצב הים
- ב. תיאור שלל הדיג
- ג. תקלות במערכות הספינה
- ד. תקלות בציד הדיג
- ה. מקרים שבהם דגים שוחררו בחזרה אל הים בשל תפיסה לא מכוונת
- ו. מקרים שבהם דגים שוחררו בחזרה אל הים בשל תפיסת כמות גדולה מדי
- ז. דגים שנפסלו לשיווק (תאריך הפסילה, הסיבה, מין וכמות).

9.2 תינתן ל"חי בריא" גישה לכל הרשומות והמסמכים הנדרשים בנוהל זה.

10. אחסון הדגים ושיווקם

10.1 אחסון, שינוע ושיווק הדגים יעמדו בכל דרישות החוק, לרבות דרישות משרד החקלאות, השירותים הווטרינריים ומשרד הבריאות.

10.2 דגים המיועדים לשאת את תו "חי בריא" יעברו רק לנקודות ייצור ומכירה מאושרות "חי בריא".

"חי בריא" מנהלת מערך פיקוח מקיף וכולל בקרב כל יחידות שרשרת הגידול והשיווק, שמטרתו להבטיח כי תוצרת הנמכרת עם תו "חי בריא" אכן עומדת בדרישות התוכנית.